

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พลูเป็นพืชสมุนไพรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง ใบพลูมีประโยชน์สามารถนำมาใช้บริโภคและสกัดเอาสารเคมีไปประกอบเป็นยาได้ สารเคมีในใบพลูมีสรรพคุณเป็นตัวกระตุ้นในการไหลของน้ำลาย ขับเสมหะ ขับเหงื่อ แก้ปวดท้อง แก้ลมพิษ ฯลฯ เป็นต้น ในสมัยก่อนประชาชนชาวไทยนิยมการ "กินหมาก" กันมาก เช่นเดียวกับประชาชนในประเทศแถบตะวันออกเฉียงกลาง เช่น อินเดีย และปากีสถาน (การกินหมากนี้ต้องใช้ใบพลูเป็นส่วนประกอบชนิดหนึ่ง) ต่อมาสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายห้ามข้าราชการและประชาชนกินหมาก เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าการกินหมากเป็นวัฒนธรรมที่ล้าหลัง จึงได้บังคับให้ประชาชนหยุดทำลายต้นพลูดั้งเดิมเสียจนเกือบหมดสิ้น

ปัจจุบันรัฐบาลได้หันมาส่งเสริมในการปลูกพลูขึ้นอีก ทั้งนี้ มิใช่เพราะว่าประชาชนชาวไทยกลับมานิยมการกินหมากกันอีก แต่เป็นการส่งเสริมการปลูกเพื่อทำการผลิตใบพลูเป็นสินค้าส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ เช่น ประเทศบังคลาเทศ ปากีสถาน และประเทศในกลุ่มตะวันออกเฉียง ทวีปอเมริกา และยุโรป เป็นต้น ในปีพุทธศักราช 2520 มูลค่าในการส่งออกใบพลูไปต่างประเทศ มีมูลค่า 5,747,676 บาท ปีต่อ ๆ มามีการส่งออกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในปีพุทธศักราช 2530 มีมูลค่าการส่งออก 57,787,532 บาท (ตารางที่ 1) ซึ่งรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของพลู จึงได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมพันธุ์พืช ห้ามนำพันธุ์พลูออกนอกราชอาณาจักร และได้จัดพลูอยู่ในกลุ่มพืชความหวังใหม่ เพื่อการส่งออก ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พุทธศักราช 2530 - 2534 การพัฒนาการผลิตใบพลูมุ่งไปในด้านเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งชั้นในตลาดต่างประเทศได้ (ภาคผนวก ก) ประเทศศรีลังกาเป็นประเทศคู่แข่งที่ได้เปรียบประเทศไทยในด้านต้นทุนการขนส่งต่ำ เนื่องจากอยู่ใกล้กับประเทศปากีสถาน ซึ่งเป็นลูกค้ารายใหญ่มากกว่า

ประเทศไทย ทำให้สามารถขายสินค้าได้ในราคาที่สูงกว่า ดังนั้น การผลิตผลของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องเน้นถึงคุณภาพและลดค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น ค่าปุ๋ย ค่าดูแลรักษา รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในด้านการส่งออกให้ต่ำลงด้วย

เป็นที่คาดกันว่า เมื่อพม่าได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการปลูกอย่างแพร่หลายและถูกวิธีแล้ว จะเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญชนิดหนึ่งของประเทศไทยได้ ซึ่งเกษตรกรสามารถจะยึดการปลูกพม่าเป็นอาชีพหลักได้ และยังลดความเสี่ยงจากการปลูกพืชเศรษฐกิจหลักบางชนิดด้วยการกระจายการผลิตให้มากขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงข้อมูลขั้นตอนพื้นฐานในการปลูก การดูแลรักษา การตลาดและช่องทางการจำหน่ายทั้งต้นทุนและรายได้ ตลอดจนผลตอบแทนจากการปลูกพม่า พร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นจากการทำสวนพม่า เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจที่จะลงทุนทำสวนพม่า ตลอดจนเกษตรกรผู้ปลูกพม่าทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการปลูกพม่า
2. เพื่อศึกษาถึงต้นทุนและรายได้จากการปลูกพม่า
3. เพื่อศึกษาผลตอบแทนที่เกษตรกรจะได้จากการปลูกพม่า
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการลงทุนปลูกพม่าพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ
5. เพื่อศึกษาภาวะการตลาด การจำหน่ายและการส่งออก

สมมติฐาน

1. ค่าเตรียมที่ ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมีสำหรับป้องกันและกำจัดศัตรูพืช และค่าต้นทุน เป็นต้นทุนการผลิตที่มากที่สุดตามลำดับในการปลูกพม่า
2. ผลตอบแทนที่ได้รับจากการปลูกพม่าพันธุ์เขียวสูงกว่าการปลูกพม่าพันธุ์เหลือง
3. ปัญหาที่สำคัญในการปลูกพม่า คือ เกษตรกรยังขาดความรู้ทางการเกษตรที่ถูกต้อง ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ขอบเขตการศึกษา

1. คำว่า "พลู" หมายถึง เฉพาะใบพลูสด ซึ่งรวมทั้งใบพลูพันธุ์เขียวและใบพลูพันธุ์เหลือง
2. พื้นที่ที่จะทำการศึกษาเพื่อนำมาเป็นตัวอย่าง คือ พื้นที่ปลูกในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อำเภอภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อำเภอเมือง และอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอศรีมหาโพธิ์ และอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เหตุผลที่ศึกษาในพื้นที่เหล่านี้ เพราะ เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกพลูกันเป็นการค้าอย่างจริงจัง
3. ขนาดพื้นที่ของการปลูกพลู การศึกษาจะศึกษาจากเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกพลูตั้งแต่ 2 ไร่ ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 6 ไร่ เพราะมีพื้นที่ในการปลูกพลูมากพอสมควร และที่มีขนาดเกิน 6 ไร่ มีจำนวนประมาณ 7% ของผู้ปลูกพลูในเขตพื้นที่ทำการศึกษาทั้งหมด โดยคัดเลือกเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลอย่างน้อย 80 ราย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวก (Stratified random sampling)
4. การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกพลู ทำการศึกษาตั้งแต่เริ่มปลูก ดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต จนกระทั่งต้นพลูอายุ 7 ปี ซึ่งเป็นอายุสูงสุดของต้นพลูที่เกษตรกรปลูกเพื่อการค้า เพราะหลังจากนี้ต้นพลูจะแก่ การแตกใบ จะลดลงและใบพลูจะมีขนาดเล็กลงด้วย เกษตรกรจึงรื้อเถาพลูทิ้งเมื่ออายุต้นพลูเกิน 7 ปี

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ (Interview method) และใช้แบบสอบถาม จำนวนผู้ให้ข้อมูลจะใช้อย่างน้อย 80 ราย โดยการคัดเลือกจากเกษตรกรที่ทำการปลูกพลูจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ไร่ และไม่เกิน 6 ไร่ เกษตรกรที่คัดเลือกเข้ามาจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวก (Stratified random sampling) คือจะแบ่งผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้
  - กลุ่มที่หนึ่ง เกษตรกรกลุ่มที่ปลูกพลูพันธุ์พลูเหลือง
  - กลุ่มที่สอง เกษตรกรกลุ่มที่ปลูกพลูพันธุ์พลูเขียว
 เกษตรกรทั้งสองกลุ่มจะมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มหนึ่งอย่างน้อย 40 ราย

2. ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการค้นคว้าจากตำรา เอกสาร บทความ รวมตลอดถึงการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากห้องสมุดและสถาบันที่ทำการวิจัยนั้น ๆ
3. ทำการสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถาม และวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกพืชที่เกษตรกรได้รับการลงทุนปลูกพืช
4. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา ตลอดจนแนวโน้มในการลงทุนปลูกพืช

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกพืช จะทำให้ทราบถึงต้นทุนการผลิต และรายได้จากการลงทุนปลูกพืช ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกพืชสามารถจะใช้ข้อมูลจากการศึกษานี้ ในการวางแผนส่งเสริมให้เกษตรกรสนใจปลูกพืชเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยเพิ่มผลผลิตและการจำหน่าย ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลที่สนใจในการปลูกพืชสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาลงทุน

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณและมูลค่าส่งออกใบพลู ปี 2520 - 2530

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (พันบาท)
2520	760	5,748
2521	3,332	19,683
2522	4,124	31,785
2523	5,132	42,815
2524	8,109	66,029
2525	8,325	67,339
2526	6,607	79,054
2527	5,321	63,571
2528	5,815	70,654
2529	2,582	32,893
2530	4,046	57,258

ที่มา : สถิติการค้าระหว่างประเทศ กองวิชาการและสถิติ กรมศุลกากรปีพุทธศักราช
2520-2530